

Ára 30 fillér

KÜLÜGY-HADÜGY

Budapest, 1914. december 29. SZEMLE I. évfolyam, 53. szám

A szerkesztésért felelős: Dr. Simon Elemér orsz. képv. o Szerkesztőség és kiadóhivatal: VIII., Népszínház-u. 16

Előfizetési ára: fél évre 8 K, egész évre 15 K. Egyes szám 30 fill. Megjelenik minden kedden. Telefon: József 51-15

Az északi harcterről.

Föörson.

VILÁGHÁBORU.

(Az előzményeket tartalmazó 29., 30., 32., 37., 39., 43., 44., 45., 46., 47., 48., 49., 50., 51. és 52. számokat 3 korona költség ellenében megküldi a kiadóhivatal.)

A hadi események naplója.

December 16.

A Szilézia és Lengyelország ellen intézett orosz offenzíva összeomlik és az oroszok megkezdik Észak- és Dél-Lengyelországban, valamint Galiciában az általános visszavonulást.

Piotrkowot a cs. és kir. 34. gyalogezred rohammal elfoglalja.

Krosno és Zakliczyn közötti orosz hadállásokat erősen támadjuk.

Sikertelen francia támadások Nieuport, Zillebeeke és La-Bassée-nál.

Angla keleti partjainak bombázásakor, két angol torpedózúzó is elpusztult.

Rustenburg és Pietersburg között heves összefütközés az angolok és burok között; az utóbbiak állítólag foglyul ejtettek.

December 17.

Przedborzt a 31. cs. és kir. gyalogezred elfoglalja.

Krosno és Zakliczyn közötti hadállásaikból kiverjük az oroszokat.

Harcok a Dunajec alsó folyásánál.

Przemysl védőserege az erőd külső vonalain túl sikerrel támadja az ellenséget.

Lengyelországban a megvert orosz sereget üldözzük.

A Somme mindkét partján, valamint La-Bassée és Arras között megújított francia támadás súlyos veszteségekkel összeomlik. Egyedül a Sommenál 1800 halottat és 1200 foglyot vesztenek.

A Tschorxh bal partján előrenyomuló orosz hadosztókat a törökök visszavernek.

A Sarai mellett megvert oroszokat tovább üldözik.

Koturtól nyugatra török lovasság Razi és Koturig vissza üzi az orosz csapatokat.

December 18.

Krosno—Zakliczyn vonalán túl előrenyomuló csapataink erős ellenállásra találnak.

A Dunajec alsó folyásánál az ütközet tart. Üldözési összefütközések Dél-Lengyelországban. Lovasságunk eléri a Nidát. Északra átlépjük a Pilicát.

Przemysl védőserege ismételtén kitör.

Orosz lovasság veresége a kelet poroszországi határon, Pilekallentől nyugatra.

Harcok Nieuport, Bixschote és La-Bassée-től északra.

Lenstől nyugatra, Alberttől keletre és Noyontól nyugatra visszavert francia támadások.

Saarburga (Lotharingia) francia repülőgépekről bombákat dobnak és jelentékeny károkat okoznak.

Akaba melletti angol partraszállítási kísérlet szerencsétlenül végződik.

December 19.

Latorcza környékén az oroszok vereséget szenvednek.

A Lupkowi hágótól észak-keletre nagyobb harcok fejlődnek.

A Krosno—Zakliczyn vonalon támadásunk tért nyer.

Az oroszok a Nidánál és Rawkánál csoportosulnak.

A Dunajec alsó folyásánál még mindig folyik a harc.

A franciák beszüntetik Nieuport és Bixschotenál eredménytelen támadásaikat.

La-Bassée-nál a németek megverik a támadó egyesült francia-angol haderőt.

Armentières-t a németek újból bombázzák.

Sudanban ütközetek kezdődnek.

December 20.

A német császár ismét a hadszíntérre utazott.

A Latorcza felső folyásánál sikerrel harcolunk.

A lengyelországi orosz hadállások ellen a németekkel együttesen intézett támadásunkat folytatjuk.

Heves ütközetek a lupkowi szorosnál és északra Krosno—Tuchówtól.

A németek elfoglalják az angolok hadállásait Richebourg l'Avoué és a d' Aire á la Bassée-i csatorna között.

Sikertelen francia támadás Souain—Mas-siges tájékán Chalons-tól észak-keletre.

Az Argonneokban Le Four de Paris melletti fontos magaslatot a németek birtokukba veszik.

Ibn Soud arab törzsfőnök 6000 lovassal állítólag a török csapatokhoz csatlakozott.

December 21.

Alexandrette partját (Kis-Ázsia keleti partvidékén) ellenséges hadihajó bombázza.

December 22.

Konstantinápolyi értesítés szerint több ezer senuss átlépte az egyiptomi határt Kairo irányában és az eléjük küldött indiai csapatokat megverte.

A diplomáciai események és a háborúval kapcsolatos események naplója.

December 16.

A Magyar Távirati Iroda megcáfolja a ruszofil érzelmű román lapok ama hazug híret, mintha Erdélyben a román lakosság között lázongások törtek volna ki.

A londoni sajtóiroda közlése szerint, hogy az angol kontinentális expedíció december 14-éig 3871 tisztet veszített el és pedig 1133 halott, 2225 sebesült, 513 eltűnt és fogoly.

December 17.

A svájci köztársaság elnökevé Molta Jó-zsefet választják meg.

A „Baseler Nachrichten” értesülése szerint Marseillebe 50.000 gurkha érkezett.

December 18.

Miklós cár elutazik Wladikawkasból (Kaukázus).

A francia kormány 1915. év első felére 8½ milliárd további hitelt kér.

Anglia kihirdeti Egyiptom feletti protektorátusát. Franciaország elismeri ezt.

Abbas Hilmi pasa, egyiptomi kedive, Bécsbe érkezett.

„Adelaide” német gőzöst Sao Paolo de Loandában a portugál hatóság feltartja.

Az olasz szenátust elnapolták.

A „Stefani-ügynökség” megcáfolja Olaszország részleges mozgósításáról elterjedt híreket.

A bolgár kormány diplomáciai lépéseket tesz Strumnitza kerületben történt szerb-bolgár határsértési eset ügyében.

December 19.

A malmói uralkodó találkozásról közzétett nyilatkozatból kitűnőleg az északi államok szigorú semlegességüket hangsúlyozzák.

Hussein Kemal herceg neveztetett ki „Sultán” címmel a kedive utódjául.

Romániába egy orosz misszió érkezett.

A hollandiai hadügyminiszter az általános védkötelezettséget életbeléptető törvény betérjesztését jelenti be.

December 20.

A szaloniki osztrák-magyar posta beszüntette működését.

A pápa felhívja a papságot, hogy a hadifoglyok lelki és testi jólétéről gondoskodjanak.

December 21.

Ő Felsége megengedte, hogy Károly Ferenc József főherceg trónörökös, valamint egyenrangú házasságból származó utódjai az „Este” nevet és címet sajátjukéval egyesítve, viselhesék.

Az amerikai Egyesült-Államok elnöke semlegesség okokból előterjesztett ama törvényjavaslatát, mely szerint hadi anyagot az országból kivinni nem szabad, az érdekelt iparosok és gyárosok, valamint a megrendelőket eszközölő entente hatalmak által gyakorolt nyomás hatása alatt, úgy látszik, kénytelen volt elejteni.

December 22.

A francia képviselőház és szenátus ma ülésre jön össze Párisban, hogy a kért 9 milliárd hitelt megszavazza.

Egyiptomban az angol polgári lakosságot felfegyverzik és a fegyverhasználatban kioktatják.

KÜLFÖLD.

A kettős szövetség földrajzi egysége.

A diplomácia művészetének csodjait jósolja a végtelenül okos, fordulatos és mindentudó Ignotus a Világ karácsonyi számában. És a pokolta, sőt még rosszabb helyre kívánja a magyistilű, titkos rejtekhelyekre ki-be járó, asszonyi aranyzóke hajszálakkal átfont angol-orosz-francia mesterkedéseket melyet a tenyeres-talpas, pápaszemes, de végtelenül becsületes német diplomácia a hazug és aláaknázott béke napjaiban még ott se látott meg, hol pedig már — kötelelet fontak a német birodalom megfojására.

Még Berlinben is, Sjmplicissimus és vidékén, humor-szatirikus megjegyzéseket suttognak a német külpolitika vakságáról, melynek fogalma se volt arról hogy minő tömérdek ellensége van Németországnak.

Nos hát igen: a német külpolitika vezetői míg a béke utolsó nem vonaglott, nem igen olvasták az ellenséges országok számát. Nem tudásuk nem a diplomácia csodjait jelenti, hanem egyszerűen azt, hogy az a természet rendje: vannak olyan dolgok a világon, melyeknek — előbb meg kell történniök, hogy csak azután vehessünk róla tudomást. A világ legzseniálisabb Sherlock Holmesei is csak azután képesek a legördögibb módon összegabalyított gaztettet kibogozni, amikor az már el-

követtetett. De míg csak az elvetemült szándék él a gazok agyában, addig a gondolat nem csak zollíreik, hanem vogelíreik is. Végre is azt csak már nem lehetett kitálatni, hogy Ferenc Ferdinánd gyilkos mérenyölőjével szolidarist vállal Szerbia, Montenegró, Belgium, Franciaország, Anglia, Oroszország és Japán!

A német diplomácia azt nagyon is tudta, hogy Franciaországban nem temették meg el az első német invázió véres-könnyes remániszenciát; azt is tapasztalta, hogy Anglia fél és irigykedik a német kereskedelem s ipar világforgalmi versenyére és azt is érezte, hogy hű szövetségestársának, a magyar-osztrák monarchiának élő testébe előbb-utóbb beleharap az orosz falánkság. A hármás veszedelmek szövetségéről pedig nemcsak az európai diplomácia, hanem minden egyszerű újságíró is tudott. Hol itt tehát a vakság, a rövidlátás vagy diplomáciai ügyetlenség? Mi a három nagy veszedelem mellett Japán, Belgium, Montenegró, Szerbia és a — ghurkák vagy hindu maharadzák fegyveres segítsége? És ha netán tudta volna a német diplomácia, hogy ezekkel együtt helen vannak a gonoszok: meghátrált volna? lerakta volna minden harc és küzdelem nélkül a német gránátos fegyverét, mit a nagy hármás veszedelem ellen bátor szívet és igazi német vas erővel élesített és forgatott? Ha a német diplomácia „csak” éppen a francia-angol-orosz ententeről tudott és „csak” e három ellenség ellen készült hadseregével a háborúra, úgy igazán nem kell megrettennie az ijesztő szármu ellenségeitől. Még Japán sem: se nem oszt, se nem szoroz a nagy világveszedelem vérzivatarában. Hogy a régi ravasz, cselszövő, ötletes, de kissé nagyon is romantikus francia diplomáciai iskola frequentálása helyett, a német diplomácia becsületos józansággal éppen csak arra volt kíváncsi, amit nemcsak könnyen megtudhatott, hanem — ki is találhatott; az semmi egyebet nem bizonyított mint azt, hogy a német kormányok inkább törődtek a német erőnek belügyi fejlesztésével, mint az entente hatalmak vénasszonyos pletykálkodó fecsegésével és a sötétben lappangó cselszövényeivel.

A diplomácia romantikus eszközei: kurtizánok szerelme, kémek leleskedése, titkos rejtékajtok, parfümös boudoir titkok és egyéb rémregény fejezet címek csak ott grasszálnak, hol többet bíznak a cselszövényben, mint az erőben. Ahol tehát azt hiszik, hogy hatvan millió német alól titkos konvektikulumok jegyzőkönyvével is ki lehet rántani a talajt: ott nagyszerű aratása van mindenféle — szerencselovagnak, kalandornak és — gazembernek, még ha valóságos „meghatalmazott minisztere” is valamelyik felséges cár, császár vagy nép kormányának. De az ilyen diplomáciai sakkhúzások éppen csak pénzbe kerülnek, rengeteg pénzbe, mit kiizzad Páris, London vagy Szentpétervár államkasszája, de azért a potsdami vagy a schönbrunni palotában még mindig lehet az igazak békes és háborítlan álmát aludni.

Titkos németellenes szövetségeket lehet lebujókban vagy kurtizánok menyezetes ágyában kötni, de az ilyen szövetség-

nek csak akkor van éle, ha töméntelen fegyver szuronyerdeje indul meg a német határ felé. De a „Wacht am Rhein” most is éber és aprít a német diplomácia tán meg nem hallott, azt rögtön ő megneszelte. „Alarmot” ívatott és a birnami német ércerdő már vonult Lüttich vára felé. Ki aludt tovább az álmos német diplomácia vagy a pezsgőtől még mindig mámoros franca-angol-orosz entente? Csak az ostoba szószátyárkodást, lebujomullatságot, titkos szerelmet és boudoir titkot nem látta meg a német diplomácia, de azért az első ágyugolyó itt is, ott is — német volt. Az erő álmos csöndben és nyugodt biztonságban türelmesen várhat a tettek órájának harangütéséig, de amikor birokra kerül a dolog, mikor jó magyarán: az „üsd vágd nem apád” elhangzik, akkor igazán mindögy, hogy hárman vagy heten vannak odaát! Sőt: láttunk mi már olyan hetyke, deli magyar paraszt legényt, ki mikor hetet vert ki a korcsmából, nagyon szomorú lett, hogy — nincs több, mert nemcsak evés közben, de verekedés közben is megjön az étvágy és az a jó barátja Németországnak, ki azt kívánja, hogy minél több az ellensége: azt mind egyszerre megismerje, hogy most s ne egy vagy két év múlva tönkreverje. Most benne vagyunk a szörnyüeségek tombolásában. Néhány ezer emberélettel több — vagy kevesebb: már belefut az emberiség nagy jajának gyötrelmébe, de aztán, ha egyszer vége lesz, akkor legyen is vége, ha lehet: örökre vége; ha pedig mégis újra kellene menni a háború elébe, az csak akkor, mikor a most élő nemzedékből már „mindnyájunknak el kellett menni” az örök pihenésbe és örök feledésbe...

„Ök sokan vannak és mi csak ketten vagyunk”. Ezt sirják uton-utóellen a fiúkunk és elfelejtik, hogy ez a kettő több mint ök hárman, sőt még több, mint a hét, kik szeretik egymást, de csak messziről...

Páris megremegett. Brüsszel elesett, Belgrád is várja sorsát és London fölött már cirkálnak a német gépmadarak. De Budapest, Bécs és Berlin nyugodt, csöndes és éli a békének évtizedes köznapi, jóságos, megbízható életét. Be lehet utazni Középeurópát anélkül, hogy a világháború ágyumoráját meghallanók és ha a reggelünk mellett nemcsak a háborús ujság, hanem a hadilisztből is végtelen kicsinyre siltott zsemlye nem emlékeztetne az abnormalis időkre, úgy bátran úgy kezelhetők a világháborút, mint kissé már lecsépett szenzációtémát. Az igaz, hogy minden családból hiányzik valaki, de azért az utcákon, kávéházakban és hivatalokban még mindig vannak erős és egészséges férfiak. Németország és Magyarország-Ausztria még mindig rendelkezik szinte kimeríthetetlen erőtartalekkel, anélkül, hogy a határait átkaroló ércgyűrű nyomását csak valamelyest is megérznék.

Ellenségeinknek tömérdék sokasága és sokfélesége megtörik a kettős szövetség földrajzi egységén. Ez az egység megakadályozza azt, hogy ellenségeink egyesüljenek és ez egyesüléssel egyetlen stratégiai ponton megtámadjanak bennünket. Az orosz hadsereg soha nem érhet el a nyugati hadszíntérre és a szerb nem operálhat

együtt a Galiciába betörökkel. De nemcsak az erő, hanem a hadvezetés se lehet egységes. A sokféle tábor sok részletre, apróbb-nagyobb hadseregre szakadozik és a kettős szövetség, bár annyi oldalról támadják, éppen egységes földrajzi helyzeténél fogva nagy erővel mindenkor ott támad és ott védekezhet, ahol akar, ahol haditerve vagy az ellenség tulereje dik-tálja.

A kettős szövetség hadserege előtt nem lehet lehetetlenség, míg a 3 állam minden vasúthálózata a hadicélokot szolgálja. A magyar katona ma Belgiumban van, egy hét múlva Varsó alatt harcol, hogy aztán két hét múlva a deli hadszíntér felé utaz-zék.

A földrajzi egység a leghatalmasabb segítőtársa a kettős szövetségnek. Teljesen paralizálja a „megszámálhatatlanul” sok ellenség mennyiségi többletét. A földrajzi egységnek köszönhető, hogy ideig-óráig stratégiai célokra feláldozhatunk egész tartományokat anélkül, hogy a fővárosok nyugalma és a szövetséges államok lét-álapja csak kissé is megmogna.

A háborúak biztos terepuma csakis a szárazföld. Ha a határokon áll a hadsereg, úgy bent az országban nyugodt és rendes polgári élet folyhatik. Zavartalanul működik a közigazgatás, mindenféle adminisztráció, a közbiztonság és minden egyéb funkciója az államnak.

A német és magyar-osztrák szövetséget a természet alkotta meg erősnek és áttörhetetlennek. Bármennyire túl hatalmas ellenség is az orosz, aránylag mégis csak kis helyen törhet ellenünk. Az exponált harc-vonalra a kettős szövetség mindenkor állíthat akkora haderőt, mely sikeresen ellenállhat a lehengetésre törő kolosszusnak. Ugyanakkor még mindig van annyi erőnk, melylyel sakkban tarthatjuk a nyugati és deli hadszínteret.

A kettős szövetség ahol lábát megveti: az ellenségmentes, biztos és szilárd szárazföld. Békes, nyugalmas, hatalmas nagysziget a világháború szikrázó lángtengerében...
Földes Artur dr.

Egy főhadnagy hőstette.

A Krupanj melletti harcokban a 42. honvéd gyaloghadosztály az ellenséges tüzéség heves és veszedelmes tüzébe jutott. Az ellenség, mely úgy látszik, már minden lehető állásra előre be volt löve, a hadosztálynak nagy veszteségeket okozott. Sajat tüzéségünket a teljesen járhatatlan utakon nem lehetett állásba hozni. E helyzetben Biljcevic Miklós honvéd gyalogezredbeli főhadnagy, a hadosztályparancsnok felszólítására, maroknyi csapatával vállalkozott arra a feladatra, hogy az ellenséges ütegekig előre kussk és szerencsét próbál, vagyis az ellenség gyilkos tüzelésének mindenáron véget vet. Vállalkozása tényleg sikerrel járt. Az ellenséges üteget, anélkül, hogy az öt fegyvető rajtaütést észrevette volna, annyira megközelítette, hogy meglepő tüzelése teljes riadalmat idézett elő és az üteg legénység futva menekült. Hőseink 5 ágyut vettek el. A főhadnagy tettéért a katonai érdemkeresztellett lett kitüntetve.

Kérdőkördések a hadbavonultakról.

Előfizetőink kívánságára hadbavonult családtagjaikról szívesen kérdezősködünk és összeköttetéseinknél fogva a legrövidebb idő alatt válaszolunk.

E héten a következők sorsa felől kaptunk illetékes helyeken felvilágosítást:

Imre János 83. cs. és kir. gyalogezredbeli pöttartalékosról már közöltük, hogy a Sanfolyó melletti ütközetben megsebesült. Tovább folytatott nyomozás eredményeképp értesíthetjük hozzátartozóit, hogy nevezett Peresznyén, a községi járásban van házi ápolásban.

*

Somogyi József 18. népfőlkölo gyalogezredbeli népfőlköloröl közelebbi adatokat kérünk, mert több hasonló nevü szolgál az ezredben.

*

Klavigyik Pál cs. és kir. 26. gyalogezredbeli pöttartalékosról eddig azt sikerült csak megállapítanunk, hogy szeptember hó 9-én megsebesült. Tovább érdeklödünk, hogy hol van jelenleg ápolásban.

*

Dr. Székely Sándor segédorvosról örömmel vettük a december hó 11-röl keltezett azon hirt, hogy jó egészségben kitünöen érzi magát.

*

Az elmúlt napokban a következők sorsa felöl intéztünk illetékes helyekre kérdéseket:

Kiss Mihály vadász, a cs. és kir. 28. vadászszázalójnál.

Schmidt Géza 29. honv. gy. e. hadnagy.

Böle István cs. és kir. 69. gyalogezr. 12. század pöttartalékos.

Gundelfinger Géza 15. honvédgyalogezredbeli főhadnagy.

Spády Géza 1. népfőlkölo gyalogezr. 3. századbeli népfőlkölo.

Gutgesel István cs. és kir. 23. gyalogezredbeli gyalogos.

Budai Lajos cs. és kir. 62. sz. gyalogezredbeli gyalogos.

Vágó József 29. h. gy. e. honvéd.

Herbál Gyula cs. és kir. 32. gyalogezredbeli hadapród.

Márton Antal cs. és kir. 82. gyalogezredbeli gyalogos.

Szabó Elek 28. honvéd gyalogezredbeli honvéd.

Róth Henrik cs. és kir. 4. utászszázalójhoz beosztott hadnagy.

Dr. Bartha Jenö 29. népfőlkölo gyalogezredbeli ezredorvos.

Pásztor István 3. npf. gy. e. 2. századbeli népfőlkölo.

Balogh István 3. honvéd gyalogezredbeli főhadnagy.

Fényes Barna 4. honvéd gyalogezredbeli százados.

Harcéri pillanattfelvételek.

Az első ütközet.

Irta: L. G. főhadnagy.

Egész vasuti utazásunk alatt élénken vitatkoztunk azon, vajjon hol nyílik először alkalom, hogy az oroszsal szembenézzünk.

Utirányunknak csaknem az utolsó állomását értük már el s még mindenütt a legbékésebb polgári élet nyomai, csendesesen delelo tehencsordák és szántó-vető emberek, — bár ezek közelebröl szemügyre véve, inkább a környék otthon maradt öregjei, nők és gyermekek voltak.

R...-ra megérkezve azonban a tökéletesen leégett vasuti állomás és a pusztítás nyomai már eszünkbe juttatták, hogy ezáltal nem békés kirándulásról, avagy tanulmányutazásról van szó. Ide már kozákok látogattak el és nekünk idegen toladókkal gyűlölt ellenséggel kell szembe szállni és rendet csinálni.

A város közvetlen biztosítása volt első feladatunk s az ezredparancsnokság egy teljesen üresen hagyott kocsmá helyiségben ütötte fel tanyáját. Az éjjel beérkező első jelentéseket egy szál gyertya világánál a legfeszültebb figyelemmel, sőt gyermekes kíváncsisággal lestük, melyek különböző megvilágításban keletröl előnyomuló orosz gyalogságröl szöltk.

Miután eddig csak fogoy- vagy sebesült-szállító-vonatokkal találkoztunk, melyekben orosz gyalogság volt látható, égtem a kíváncsiságtól, vajjon milyenek lehetnek a harc képes muszkák? Az eddig halottakból következtetve, sokat nem vártam tölük.

Igy tartott ez a várakozás két napig, anélkül, hogy valami lényegesebb dolog történt volna s már-már azt hittük, hogy őszi gyakorlaton vagyunk; épp ilyen szép szeptemberi napok voltak az egy év előtti csehországi gyakorlatokon is, ahol azonban nem ádáz ellenségek állottak egymással szemben.

De a jelentések mind sürűbbek lesznek s többek között arról is szölnak, hogy a környék lakossága a kertek kerítéseit bontja, amerre az oroszoknak kell majd előnyomolniok. Hogy ezekkel barátságos tárgyalásba nem bocsátkoztunk, talán mondanom sem kell.

Végre harmadnap délben a távolból hallhatók lettek az első ágyulövések, melyek mindig erősebben hallatszottak s a kék ég hátterében megpillantottuk az első srappell füstfelhőket.

Teljes harckészültségben várakoztunk még egy napot, mialatt a közelben folyó ütközet hullámszását hallgattuk. A puskaropogás ugyanis, melybe az ágyudörgések belevegyültek, hol távolodott, hol közeledett. Estére, mire a tüzelés alábbhagyott, gyönyörű őszi éjszakának a sötétjében először volt alkalmunk látni a messzeségben és a környéken óriás felkörben égö falvak piros, vészteljes fényét. Másnap délben végre a várva-várt parancs megérkezett és úgy szölkött, hogy „Az ezred R...-n keresztül nyomuljon elő és M. tábornok csoportjának harcát támogassa!” Miután a legutolsó löszerkocsi is parancsot kapott, elindultunk. A házakból kibontakozva sürű, nagy kiter-

jedésü erdön kellett átmennünk, mely előtt szélesebb, lazább alakzatot vettünk fel, hogy meglepetés esetén is — ami erdőben nem ritka — felvehessük azonnal a harcot.

Am az erdőben 10 méter széles és mély patakra bukkantunk, melyen át egyetlen hid vezetett és így a legnagyobb rendben betartott széles alakzattól a hidra kellett tömörülni és pedig gyorsan, hogy minél előbb a tusó parton legyünk.

Alig mentek át az első osztagok a hidon s az oroszok nem várt módon üdvözöltek minket, mint új vendégeket. Éles füttyülés, bugás a levegőben és pontosan a fejünk felett hatalmas csattanással robbant szét az első srappell; felejthetetlen félelmetes kép volt, bár a legnagyobb közönnyel fogadtuk. A delutáni napfény az erős villanást csak fokozta és impozánsan tükrözte vissza.

„Feküdj!” — hangzott az összes parancsnokok ajkáról a vezényszó, hogy kisebb célfelületet mutassunk. Az első követte a második, a harmadik, s úgy tovább a többi — valamennyi a hidra pontosan belöve. Kis rendezkedés után általános „Elöre!” vezényszóra a lehető leggyorsabb ütemben folytattuk előnyomulásunkat, hogy az oroszok tüzkörletéböl kijussunk.

Ez az egyedüli és legbiztosabb orvosság.

Pár perc múlva már a legkedélyesebb hangon utánoztam a srappellek füttyülését, amire derék legényem megjegyezte:

— „Ne hívjuk Főhadnagy ur, mert mindjárt megjelenik!”

Igaza volt, de ez már a hátunk mögött robbant s vigan néztünk vissza a fák fölött jól látható jellegzetes füstgomolyagokra, melyek már nem tehetek bennünk kárt. A patak mellett épült malom tulajdonosa azonban, akinek a révén az oroszok különböző jelek útján olyan pontosan értesültek jövetelünkröl, büntetését ki nem kerülhette.

Most már zavartalanul folytattuk utunkat, míg be nem esteledett. A sötétség s a sürű erdőben való bizonytalanság óvatosságra intett s a legnagyobb csendben, lassan közelítettük meg a tulsó erdőszegélyt, még suttozni sem volt szabad; itt-ott még hallatszottak egyes lövések és lélekzetünket visszafojtva vártuk a puhatolódzásra kiküldött járörök jelentéseit.

Ezek egyike jelentette, hogy a közelben saját csapataink vannak, míg végre kölcsönös „halló! saját csapat!” kiáltással egymással érintkezésbe léptünk. A legidősebb csapatparancsnok erre átvette a vezetést s rövid idő múltán parancsot kaptunk feladatunk kivitelére, ami fáradságos előkészületet igényelt: „A kiutalt erdőszegélyen szivós ellenállásra berendezkedni és az állást elenséges támadás ellen feltétlenül tartani!”

A legnagyobb szerep kétségtelenül a kis gyalogsági ásonak jutott, ami a modern háboruban a puska után a katonának legfeltebb kincse.

Embereink páratlan ügyességgel és kitarással dolgoztak. Éjjel 1 órától reggel 3 óráig minden század pompás fedezéket ázott magának a megszabott vonalban s hogy az orosz ágyuk se tehessenek kárt, galyakból és földből u. n. srappell-ernyök készültek a lövészárkok tetejére. Serényen folyt a munka az állás előtt is, hol a sürű bozótot tompa csákányütésekkel irtottuk s a galyak recsegve, ropogva engedtek az erőszaknak,

hogy a muszka láttatlanul meg ne közelítessen. Mindez természetesen a legnagyobb sötétségben, mert semmiféle világosságot gyújtani nem volt szabad, nehogy árulónk legyen.

Csaknem pirkadt, mire a magunkkal hozott falat kenyérnek és konzervnek az elfogyasztására gondolhattunk és embereink félórára elszunnyadhattak, mint aki munkáját jól végezte és teljes lelkinyugalommal néz bármilyen ellenséges támadás elé.

Hajnali négy óraker hatalmas ágyutűzzel üdvözöltük a még nagy távolságon megjelenő oroszokat, kik hasonlóképpen kívántak nekünk jó reggelt; tüzérsgéi állásainkat keresték, de eredménytelenül. Ezzel megkezdődött az ágyubömbölések szakadatlan sora, amely változó hevességgel folyt szünet nélkül egész napon át. Srapnellek és gránátok bugva szeltek fejünk felett a levegőt és robbantak irtózatossággal körülöttünk, míg mi fedezékünkben meglepő nyugalommal beszélgettünk a legközömbösebb témákról. A verőfényes őszi napban csak olykor-olykor lettünk figyelmesek a fölöttünk megjelenő ellenséges repülőgépekre, amelyek azonban az erdő miatt nem sokat láthattak belőlünk.

Délelőtt 11 óraker azután nem kis örömmünkre megjelentek az állásban mozgókonyháink, melyeket a legkevesebbé sem zavart az ágyutűz, hogy hozzánk előrejuthassanak és a legénység jólétéről gondoskodjanak. Már Napoleon azt mondta, hogy éhes hősök nincsenek.

Miután embereink felváltva elfogyasztották joétvággyal az izletes gulyáslevest, ismét elfoglalták helyeiket, mert a következő órák már feszült figyelmét és egész embert kívántak; s csakhamar közelebbi távolságon láthatók lettek az orosz rajvonalak.

Ekkor láttam először, hogy fiatal honvédtüzérsgénk mily kiválóan megállja a helyét és mily bámulatos pontossággal pusztítja az egyszer célbavett ellenséget. Már szabadszemmel is látható volt egy előnyomuló orosz rajvonala, mely alig ugrott fel, hogy előreszökjék, srapnelljeink egész sorozata árasztotta el. Centiméternyi pontossággal ép fejünk felett robbantak a lövedékek és jól láthatóan szórták a gyilkos golyókat felénk. Nem telt bele pár pillanat s a rajvonala nem volt többé. Helyén borzasztó füst és porfelhő s az életben maradtak — mindössze egynéhányan — eszeveszetten futottak vissza és széjjel minden irányba. A további előnyomulástól egyelőre elment a kedvük.

Déli 12 óra felé eldőrdült az első puska-lövés és ettől kezdve bő alkalom nyílt a cél-lövészetben tanultakat értékesíteni. Bajtársaim is a legjobb hangulatban egy-egy puska-t véve, szemelték ki előre biztos találataikkal áldozataikat, míg veszteségeink alig voltak. Most látták embereink, hogy az éjszakai nyugalmat nem hiába áldozták fel s a jó fedezék megbecsülhetetlen. Vigan fűtültek körülöttünk az orosz golyók s a fák kérge, a száraz levelek és galyak recsegve engedtek a borzasztó erővel sivitó acélólomnak.

A tűz vezetése nem kívánt sok beavatkozást. Egymásután bukdácsoltak föl az oroszok közül, akik megpróbálkoztak előrejutni, intő példájával a többieknek.

Annál nagyobb fejtörést okozott egy eleinte érthetetlennek látszó rejtély.

Saját balszárnyunkról ugyanis lihegő küldönc fut hozzám s jelenti:

— „Jobb szárnyunkon levő embereink a saját balszárnyat veszélyeztetik, mert sűrű golyózaporban vagyunk ebből az irányból!” — s mutat a jelzett irányba. Azonnal kiugrottam fedezékemből s a jobb szárnyon tartózkodó ezredparancsnokomhoz futottam, s a dologról jelentést téve, kértem a jobb szárny előrerendelését. Ez a kívánt gyorsasággal meg is történt, de nem járt semmi eredménnyel.

Most pillantottuk meg végre egy nem messze levő fán az orosz géppuskát, ami a zavart okozta, de természetesen sokáig ott nem maradhatott. Mint utólag kiderült, ez már azon éjjel fel volt helyezve a fára, midőn az állást megszállottuk.

A tüzharc azután szüntelen hevességgel folyt tovább, míg a reánk boruló sötétség a puskaropogásnak és ágyuzásnak véget nem vetett.

Katonai hírek.

Februári előléptetések.

Jövő év február havában a tábornoki, valamint a törzstiszti és főosztálykarban a hadvezetőség ismét előléptetéseket tervez.

A tábornoki karban vezérőrnagyokká az 1911. év július hó 7. ranggal bíró lovag Hoen ezredesig bezárólag.

Ezredesekké az összes 1912 november 1-ki ranggal bíró alezredesek, alezredesekké az összes 1912 május 1-ki ranggal bíró őrnagyok, őrnagyokká az 1905 november 1-ki ranggal bíró századosok, századosokká az 1910 november 1-ki ranggal bíró főhadnagyok, főhadnagyokká az 1913 május 1-vel bíró hadnagyok előléptetése tervbe van véve.

Egyévi önkéntes osztagok felállítása.

A honvédelmi miniszter rendelete folytán a jelenleg első katonai kiképzés alatt álló azon e. é. önkéntesek, kiknek tart. tiszté való alkalmassága remélhető, 1915. évi jan. 1-től február 28-ig Budapesten két osztagban egyesítettek és pedig az első osztag: Aschenbrenner Mihály 30. gy. e. százados, a második osztag: Wagner Géza 19. gy. e. főhadnagy parancsnoksága alatt.

Mindkét osztag január 1-én alakul meg, minek folytán az önkéntesek és a vezényeltek a külállamokról december 31-én Budapestre indíttatnak utba és az elhelyezési körletben való jelentkezésre utasíttatnak.

Szakaszparancsnokokul a harctéren hozszu ideig részt vett tisztek osztatnak be, akik tapasztalataikat a rövid kiképzési idő alatt teljes mérvben értékesíthetik.

Elhelyezés: VIII., Trefort-utca 8. Tanárképzőintézeti gyakorló főgimnázium. (Telefon: József 5—61.)

Kinevezések.

A budapesti honvéd kerületi parancsnoka, a budapesti 1. honvédgyalogezred pótzászlóalj állományából Mihó Kálmán, Jeszenszky Mihály, Scheiring Károly, Bresslauer Mór, Moór Károly, Varasdy Dezső, Zatkalik Ferenc, Török Zoltán, Bukszerhoffer Lajos,

Horváth István, Weisz Gyula, Szentpétery János, Tarr Aladár, Sugár György, Rajeczky Tivadar, Vásárhelyi Lajos, Droppa Antal, Földvári Frigyes és Füredi Ferenc tartalékos hadapródokat tartalékos zászlóssá: Beyer József, Gaal Gyula, Frimmel Jenő, Klein Ferenc, Pamlényi Sándor, Chiastelly Zoltán és Morvai Sándor tart. hadapródjelölteket: tart. hadapróddá nevezte ki.

Lovas tartalékos tiszti iskola.

A honvédelmi miniszter rendelkezése alapján a honvéd lovasság egyévi önkéntesei részére 1914 december 30-án a Ludovika Akadémiában Budapesten egy tartalékos tiszti iskola lesz felállítva.

Hallgatók: az 1—9. honvéd huszárezredek pótzászadainál levő e. é. önkéntesek és hasonló képzettségű karpaszomány viselésére jogosult népfölkelők és a háboru tartamára önként belépettek, akik tartalékos tiszti kiképzésre törekcszenek és úgy összegyéniségüknel, mint eddigi magatartásuk és elért kiképzési fokuknál fogva reményt nyujtanak arra, hogy belőlük alkalmas tartalékos tisztek válnak.

Az iskola előreláthatólag 1915 március 31-ig tart.

A „Wienerwald“ szanatórium-

tüdőbeteg gyógyintézet az alsó-ausztriai Pernitz melletti Ortmanban, tüdőbeteg tisztek részére 20 ágyat bocsátott rendelkezésre, a felvett személyek után teljes ellátással napi 4 koronáért. E helyekre az előjegyzést a bécsi Militärkommandónál kell bejelenteni. A felvételre való jogosítványt előzőleg a bécsi Garnisonspital Nr. 1-nek kell bizonyítani.

Karácsonyi ajándékok a rajvonalba.

Mint lapunk olvasói előtt ismeretes a budapesti honvédkerületi parancsnokság a területéről a harctéren küzdő katonái részére karácsonyi ajándékokat gyűjtött. Örömmel tudjuk, hogy a közönség által oly nagy lelkesedéssel összegyűjtött ajándékok katonai fedezet mellett idejekorán érték a rajvonalba küzdő harcosokat. Legközelebbi számunkban alkalmunk lesz részletesen beszámolni a déli, valamint az északi harctérré küldött szeretet-adományokról.

Népfölkelők behívása.

A honvédelmi miniszter intézkedésére a népfölkelésre kötelezetteknek általános behívása folytán, mindazok a népfölkelésre kötelezettek, akik az 1887., 1888., 1889. és 1890. évben születtek és az 1914 november 16-tól december 31-ig terjedő időben megtartott népfölkelési bemutató szemlén vagy a későbbi utóbemutató szemlén népfölkelési fegyveres szolgálatra alkalmasnak találtattak, a népfölkelési igazolványi lapon feltüntetett m. kir. honvédkiegészítő, illetőleg cs. és kir. kiegészítési kerületi parancsnokság székhelyére 1915. évi január hó 16-án népfölkelési tényleges szolgálatra bevonulni tartoznak.

A fent megjelölt évfolyamokhoz tartozó és a szatmár-nemeti, besztercebányai, kasai és egri m. kir. honvédkiegészítő parancsnokságok területén tartott bemutató szemle alkalmával alkalmasnak osztályozott: de

népfölkelési igazolványi lappal el nem látott népfölkelésre kötelezettek ugyanezen napon a tartózkodási hely honvédkiegészítő parancsnokságához vonulnak be.

Azon osztrák honosságu alkalmas népfölkelésre kötelezettek, kik Galiciában, vagy Bukovinában bírnak illetőséggel, tekintet nélkül a népfölkelési igazolványi lapon feltüntetett kiegészítési kerületi parancsnokság székhelyére, 1915. évi január hó 16-án a tartózkodási hely szerinti cs. és kir. kiegészítési kerületi parancsnokság székhelyére tartoznak bevonulni.

Ugyancsak 1915. évi január hó 16-án bevonulni tartoznak a népfölkelési igazolványi lapon feltüntetett kiegészítő parancsnokság székhelyére, azon 1894., 1893. és 1892. évi születésű népfölkelésre kötelezettek, akik alkalmasnak osztályoztattak és bármely okból eddig nem vonultak be; népfölkelési igazolványi lappal el nem látott ezen népfölkelésre kötelezettek a tartózkodási hely szerinti kiegészítő parancsnokság székhelyére tartoznak bevonulni.

A bevonulók meleg takaróval, meleg alsó- és felsőruhával, kötött ujjas mellénnyel, téli kabáttal, erős lábbelivel, evőeszközzel, evőcsészével, hátzissakkal és két napi élelemmel vonulnak be.

A bevonulás alkalmával a népfölkelési igazolványi lap birtokosa a vasutakon a III. osztályon ingyen utazik; ezen népfölkelési igazolványi lap azonban a vasuti állomáson jóval a vonat elindulása előtt az állomás jegypénztáránál lebélyegzendő.

Azon alkalmasnak talált népfölkelésre kötelezetteket, kik részére népfölkelési igazolványi lap nem állíttatott ki, a községi előjáráság ingyenes vasuti utazásra jogosító igazoló jeggyel látja el.

Azon behívott népfölkelésre kötelezett, aki a kitűzött határidőre és helyre be nem vonul, karhatalommal vezetetik elő s a katonai behívás iránt tanusított engedetlenség megbüntetéséről szóló törvény cikk értelmében két évig terjedhető börtönnel büntetik.

Utóbemutató szemlék.

A m. kir. honvédkiegészítő parancsnokságok székhelyein 1915. évi január 4-én és 5-én, valamint január 25-én, 26-án, Budapesten pedig január 7-én, 8-án és 9-én, valamint január 25-én és 26-án utóbemutató szemlék tartatnak.

Ezen utóbemutató szemlén megjelenni tartoznak mindazok az 1878-tól bezárólag 1890. évig terjedő időben és az 1894., 1893. és 1892. évben született népfölkelésre kötelezettek, kik a folyó évi november hó 16-tól december hó 31-ig tartott népfölkelési bemutató szemlére behívtak s ott bármilyen okból nem jelentek meg.

Ezen népfölkelésre kötelezettek összehíratásuk és a bemutató szemlén való megvizsgálásuk iránt teendő intézkedés végett a tartózkodási község (város) előjáróságánál haladéktalanul jelentkezni tartoznak.

Lábadozó osztagok.

A harctérről hazatért és kórházi ápolást már nem igénylő legénység a hadvezetőség üdvös rendelkezése folytán már nem jut magánápolásba, hanem azokat lábadozó

osztagokban egyesítik, ahol a kellő orvosi felügyelet mellett elméleti oktatásban is részesülnek. — Így elérjük azt, hogy a kórházakat mentesítjük a lábadozóktól és ott helyet adjunk a kórházi ápolásra szorulóknak részére; viszont pedig a legénységet sokkal jobb orvosi felügyelet alá helyezhetjük, mintha magánápolásba jutnának.

Budapesten eddig 3 lábadozó osztag teljesítette hivatását, most pedig arról értesülünk, hogy még két lábadozó osztag felállítását vették tervbe.

Magyarország oroszföldi barátai.

Egy igen figyelemreméltó röpirat került az idei karácsonyi könyvpiacon. Szerényen, reklám nélkül, tárgyához hiven, jelent meg. És hogy mi is megemlékezünk e helyen, tesszük ezt azért, mert amint e rövid ismertetésből látni fogjuk, úgy az oroszországi belső állapotnak, valamint a mi hadseregeinknek Galiciában, augusztus hóban tett visszavonuló mozdulatainak a nagyközönség által való teljes megértéséhez okvetlenül szükséges annyi, mennyit ebben az Ukrajna kék-sárga nemzeti színeivel díszített táblájú füzetben találunk. „Ukrajna és az ukrainaiak — Magyarország oroszföldi barátai“ a címe s írója Rudnickij István dr., a lembergier egyetem földrajz-tanára, az ukraincek kiváló kutatója és ismerője. A kiadó „Ukrainai Egyetemes Nemzeti Tanács“ Szemere Miklósnak ajánlja fel e művet. „az ukrainai nemzet lelke megértőjének és nagy jóakarójának.“ Mindenekelőtt azzal kell tisztában lennünk, hogy kik is valóban az ukrainaiak? Európának az a 34 millió lelket számláló népe, melynek zöme Oroszország déli részében lakik és hivatalosan, de helytelenül kis-oroszoknak nevez az orosz hatalom. Hazánk északi határánál, ugyisint Galiciában és Bukovina északi felében rutén, rusznak elnevezés alatt ismerjük őket. E valamikor önálló nemzet határai röviden a következők: a Duna Szulina ágától s Ismail várostól a Dnyeszter hosszában Novoszielicán át hazánk határáig húzott vonal alkotja a délnyugati határt. Itt a Vissó és Tisza, valamint a Gutin-hegység mentén, Beregszász—Munkács—Bártfán keresztül, a Poprád folyó a határ, mely Galiciában Keletre fordul a San-folyóig. Nyugat-Oroszországban északra halad Lublin mellett fel Bjelostokig, ahonnan keleti irányban Kiew, Char-kow felett csaknem a Don-folyóig húzott egyenes körülből megadja északi határát. Keleten is a Dont mondhatjuk határnak azzal, hogy ennek a torkolata alatti Kubán-vidék is Ukrajnához tartozik. Az itt vázolt nagy területen laknak az ukraincek.

A röpirat nagyjában ismerteti az ukraincek egész történelmét. Arról a népről találunk bő tájékoztatást, amelyről a szakkörök kivételével, Európa közvéleménye eddig jóformán semmit sem tudott. Fejlődésének gyökerei a korai középkorba nyúlnak vissza, mint más európai nemzeteké, de míg ezek fejlődési folyamata állandó és szakadatlan volt, addig Ukrainát ebben

meggátolta földrajzi fekvése ott Ázsia küszöbén. A mai orosz állam alapítói az ukrainaiak voltak. Aki hozzájuk tartozott, az felvette a Rusz nevé legnagyobb törzsnek a nevet s így ruszkijnak mondta magát. Velük rokonnyelvű, de más szláv fajtaú nép lakott ugyan már akkor is tőlük északra is, a mai Moszkva vidékén. A Rusz, ruszkij név tehát politikai hovatarozást jelentett és pedig a délit. Később, mikor az északiak nagyon elszaporodtak, akkor e két csoport sokkal erősebb formában is különvált, úgy, hogy a XI. századtól már két orosz állam van, északon a moszkvai, délen a kiewi fejedelemség. És hogy mennyire nem tekintették egymást testvérnépnek, bizonyítja a gyakori élethalálharc, mely idők múltán s különböző okokból kifolyólag odavezetett, hogy a déli gyengébb törzs végre is a másik uralma alá került.

Történelmükből így megtudjuk azt a meglepő dolgot, hogy az ukraincek a tulajdonképeni oroszok és az első orosz államalapítók, s hogy a most nagy-oroszoknak, moszkovitáknak nevezett nép nem egyéb, mint az ukraincekből kiszakadt és mongol- finn elemekkel bőven keveredett szlávosság. És mindezt tudományosan is igazolja a szerző, természetesen csak oly merdében, amennyire egy röpirat keretei ezt megengedhetik. Ugyanilyen meglepő s mindezt ideig csak szakkörökben ismert tény az is, hogy az ukrainceknek nyelve is különálló az u. n. oroszától. Mert a történet folyamán megjelenő „orosz“ irodalmi emlékekből rögtön meg lehet állapítani a XII. század óta, hogy melyik az ukrainai s melyik „orosz“. Amint kulturában s nyelvben is külön álltak egymástól így az irodalmuk is ketté vált. A két nyelv között a különbség oly nagy, mint a hollandus és a német nyelv között és pedig nem annyi csak, mint a platt- és hochdeutsch között, amint ezt a muszka hivatalos körök állítani szeretik. Rokonok, de nem azonos népek, s egymást mehezen értik meg. Ezt igazolta az elfogulatlan tudósokból álló szentpétervári akadémia is, midőn 1905-ben egy a kormányhoz intézett memorandumában tekintélyének egész súlyával foglalt e mellett állást és csak azóta, szabadult fel ott az ukrainai nyelv az orosz bilincsekből.

A nemzetiségi öntudat ébredése, mint Európa legtöbb államában, itt is a XIX. század elejére esik. Ennek sok előfutára után fellép végül Sevcsenko, a nagy költő, az ukraincek Petőfije, aki nemcsak felvilágosítója volt népének és az ukraincek több százados lethargiájából felrúzója, hanem nagy jelentősége még abban is kulminál, hogy költészetében annyi progresszív gondolat és eszme sugalmazója, hogy azoknak keresztülvitele teljes és kész politikai és kulturális program egy nemzet részére. Sevcsenko hatása a XIX. század nagy demokratikus irányzatának segítségé mellett új erőre juttatta ezt a tisztán demokratikus nemzetet, amelynek arisztokráciáját a lengyel és az orosz szivta fel. És éppen ez a legnagyobb ereje az ukrainizmusnak, hogy gyökeret tudott eresztetni a nagy tömegbe, először, a népnyelv használatát által, másodsor, a tömegre

való demokratikus eszmék hatásával. Ezen az alapon fejlődött ki az ukrainizmus, mely az 1870-es évekig csak kulturjellegű volt, de azóta politikává is emelkedett. Az ukrainizmust, még intenzívebben az ausztriai rutének fejlesztették ki, mert itt szabad mozgásuk volt, ellentétben Oroszországgal, hol a kormány 1876-ban betiltotta nyelvük használatát. Megszűnt a sajtó, bezárták a templomokat és az iskolákat is. Az ukrainai kultur-erők így azután az orosz államiságot megdönteni kívánó nihilizmushoz csatlakoztak, de a legtöbb év-tizedekben — megérezve az osztrák ukraincek kulturmunkáját — visszatértek a helyes eredeti alapra. De az „orosz hivatalos körök“ soha egy pillanatra nem vették le szemüket az ausztriai ruténekről. És így történt azután, hogy mikor az osztrák rutének magukra nézve sérelmesnek találták egyben és másban a lengyelekkel szemben mellőzésüket, a cárizmus elérkezettnek látta a pillanatot a ruszofil izgatás bujtogatására. Történt pedig ez a múlt század hetvenes éveiben, mikor egyre terjedt a ruszofilizmus a galíciai rutén értelmiség között és pedig mint visszahatás a lengyel nyomás ellen. És a mostani háboru legelső napjainak története mutatja, mennyire tervszerűleg üzték az orosz agitációt. Ez az izgatás a legintenzívebb volt a brodi—lemburg—szokali vonalon és előkészítette az utat az orosz seregek számára.

De hogy Ausztriában milyen boldogan élnek az ukraincek, bizonyítja az a sok kulturális intézményük, amely felett rendelkeznek. 3000 ruténnyelvű népiskolájuk, kb. 100 polgári és 43 középiskolájuk és a lemergi és csernovici egyetemen 14 tan-székjük; minden faluban olvasóköri, takarékpénztárak és egyéb közjótéteményi intézmények vannak. Ezzel szemben Oroszországban, régi anyaföldjükön — jóformán semmi. Ez az igen széles látókörü és fejtegetési röpirat is végeredményben odakonkludál, hogy az ukrainciak is ama szláv nemzetekhez tartoznak, amelyeknek közvetlenül érdekében áll Oroszország meggyöngyítése, vagy végleges veresége.

Schmidt Tibor dr.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS.

A Külügy—Hadügy hetiszemle, magas színvonalu, friss és érdekes katonai hett-lap, mint ilyen a magyar sajtóban egyetlen. Összefoglalja a hét folyamán történt hadieseményeket, azokat vázlatokkal illusztrálva, szakszerűen magyarázza, hamis híreket cáfol, anélkül, hogy az igazságot leplezné, tájékoztat és felvilágosít; részletesen foglalkozik a háborút kísérő minden jelenséggel, a külföld hangulatával, a társadalom munkájával; előfizetőnek katonai tanácsokat ad, hadbavonult hozzátartozóiról híreket szerez és ad.

Előfizetési ára: félévre . . . 8 korona
Egész évre 15 korona.

Mutatványszámot szívesen küld a kiadóhivatal.

Reflektor.

© JUVENALIS

hires mondása: „Nehéz szatirát nem írni“, megfordítva áll már: „Nehéz szatirát írni“, mikor minden úgy van jól, ahogy van. Mindenki teljesíti hazafias kötelességét: a katonák harcolnak, a nem katonák drukkolnak, de mindenki egyért: a végleges, szent és nagy győzelemért. Hogy mi lesz aztán? Ki tudná azt megmondani. Ha a tettek kora nem is érkezik el rögtön, annál bizonyosabban feltámad a kritika, mely mindennek, mi holt és eleven, neki megy majd, hogy bebizonyítsa: hogyan volna még jobban. A sok „volnától“ lesz tele minden ujság és akikre magasabb hadi cél vagy az óvatosságot szolgáló cenzura most még nyelv- és tollbéklyót rak, akkor majd szabadon szúr, vág és ficáncol. Ma valahol csöndben meglapul, de már szorgalmasan gyűjti a sujtó és szigorú kritika adathalmazát. A hős hadvezérek és vitéz katonák máris sóhajtozhatnak:

— Ments meg uram isten a kritikusk jobarártoktól! Az ellenséggel még csak elbánunk valahogy, de a kritika sujtó dorongjával szemben nincs egyéb fegyverünk, mint az, hogy féltékeny megkérdezzük:

— Miért nem csinálta Uraságod jobban?

A válasz erre többnyire ez lesz:

— En csak póttartalékos voltam és nem tábornok. En nem voltam tettekkel tényező . . .

Helyesen beszél a tisztelt ur, csak azt nem érti meg a mi katonaesztünk, hogyan lehetséges az a boldog polgári világban, hogy a tábornok urakból lesznek az utolsók és a póttartalékos tudósokból az elsők?

© REFLEKTOR

játékunk most idegen terrenumra sűt és amit világánál olvasunk: azt nem mi mondjuk:

„Erzed, hogy ki a háborúról beszél, megváltotta hozzá a jogát, nemcsak mint ujságíró, nemcsak mert mindig finoman tud írni és mindig azt veszi észre, ami egy mai embert érdekel, de mint ember is. Testével fedezi az igazságait: katonáinkkal a lövészárokban hasal . . . Nem szinez, nem fest (nem lirizál és irizál), alázatosan magába fogadja a dolgokat és feltárja. Nem vág elibük s nem magyaráz. Ezért hat reánk minden sora megragadóan. A harctéri motívumokat nem teremtetési körül jelzőkkel, papircsfrangokkal, stílvirágokkal...“ más szóval: Fényes László hírlapíró az a fényes kivétel, miben még a mi Reflektorunk fénye sem talál még nagyítva se hibát. A „Világ“ mondja róla: „nem lirizál és irizál“, mint ahogy „lirizál és irizál“, no meg „a harctéri motívumokat körülteremtetési jelzőkkel, papircsfrangokkal, stílvirágokkal“ a Világ rendes haditudósítója.

A hadsereg aranykönyvéből..

Gschwandner György 4. tábori ágyuzezredbeli szakaszvezető ütegenek hadállást kellett változtatni, hogy kedvezőbb állásból gyalogságunkat az ellenség pusztító ágyúüzétől tűzrohammal megszabadítsa. Az ágyutaligákat az ellenség leghevesebb kereszttüzeiben kellett előre hozni. Gschwandner szakaszvezető egyik taligát a másik után ügyesen az ágyukhoz hozta és dacára súlyos fejszülésének és a hozzá intézett felszólításnak, hogy sebet kötöztesse be, mindaddig nem nyugodott, míg az üteg fedezve az új állásba nem hajtatott. (1. oszt. ezüst vitézségi érem.)

Hoffmann Ádám népfőlkelő tizedes, cimetes szakaszvezető, 38. vonatszázadban ut-szemrevételezésről térvén vissza, vonat-oszlopát — különösen az abban lévő országos járműveket — az ellenség heves ágyútüze folytán nagy zür-zavarban találta. Számos fuvaros éppen azon volt, hogy a kifogott lovakkal meneküljön. Higadttsággal és körültekintéssel sikerül Hoffmannak a nagy zavarban — az ellenség öldöklő tüzelesének dacára — rendet teremteni és 50 járművet biztonságba hozni. (2. oszt. ezüst vitézségi érem.)

Tóth Imre 15. huszárezredbeli tizedes mint járőrparancsnok több ütközetben bátor elszántságával és fontos jelentések megfizetelével tüntette ki magát. Az oroszok gyakran éltek azzal a csellel, hogy fehér kendőt lobogtattak és kezeiket égnek emelték, ezzel jelezve, hogy meg akarják magukat adni. Ily cselvetésnek Tóth is felült és majdnem fogságba került. Sikerült azonban magát járőrével keresztülvágni, sőt ez alkalommal még néhány fegyvert is zsákmányolni. (2. oszt. ezüst vitézségi érem.)

Holló Kálmán 60. gyalogezredbeli őrmester több ütközetben kiváló és halálmegvető személyes bátorságával tüntette ki magát. Dacára sebesülésének, az ütközeteket végigküzdötte és alárendeltjeinek, kiket minden alkalommal körültekintéssel vezetett, a derek katona tündöklő mintaképet nyújtotta. (1. oszt. ezüst vitézségi érem.)

Hosek Ferenc 11. dragonyosezredbeli szakaszvezető (egészségügyi altiszt) a leghevesebb ellenséges tűzben főorvosának, a sebesültek biztonságba hozatalánál és kezelésénél kiváló bátorsággal és rettenthetetlenséggel segédkezett. (2. oszt. ezüst vitézségi érem.)

Goldschmidt Albin 3. gyalogezredbeli őrmester osztagát a kozákok megtámadták. Jól célzott lövésekkel azonban hamarosan visszavonulásra kényszerítették az oroszok. Dacára, hogy e harc alatt fájdalmas sebet kapott, első gondja sebesült katonáira irányult, kiknek segélyt nyújtott és csak azután hagyta saját sebet bekötözni. (1. oszt. ezüst vitézségi érem.)

Duby Miklós m. kir. 18. honvéd gyalogezredbeli tizedes egyik ütközetben különböző ezredek legénységéből 70 embert gyűjtött össze és ezekkel a tulerőben levő ellenséget mindaddig feltartóztatta, míg saját rajvonala egyenlő magasságba ért. (1. oszt. ezüst vitézségi érem.)

Czetti János m. kir. 18. honvéd gyalogezredbeli szakaszvezető a harc folyamán osztagával tartalékban állott. Később a

harcoló jobb szárny meghosszabbítására küldetett előre. Elohaladása közben erős ellenséges raj oldalba támadta. Czetti osztágával előbb az oldalról támadó raj ellen fordult és azt visszavetette. Azután parancsához híven a jobb szárny meghosszabbítására indult. Golyó által súlyosan megsebesülve, még teljes két órán át harcolt és csak azután kereste fel a segélyhelyet. (2. oszt. ezüst vitézségi érem.)

Maksumic Alija 4. bosz.-hercegovinai gyalogezred századkürtöse a harc alatt századparancsnok mellett küldönc volt. A század rohamra indult és a századparancsnok súlyosan megsebesült. Maksumic századparancsnokának sebet előbb bekötötte, majd vállára vette és a heves ellenséges tüzzel nem törődve, egy hátul levő egészségügyi járórhöz vitte, mely járór a súlyos sebesültet biztonságba hozta. (2. oszt. ezüst vitézségi érem.)

Caloud Mátyás 14. Landwehr gyalogezredbeli gyalogosnak szakaszparancsnoka a lövészárkokban súlyosan megsebesült. Az ellenség heves puska- és ágyu-tüzében a sebesült hátraszállítására a sötétség beállta előtt gondolni sem lehetett. Estefelé a tüzelés némiképp gyengült és Caloud sebesült szakaszparancsnokának hátraszállítására mindjárt jelentkezett. Hátra is vitte egyedül a 4 kilométernyire fekvő segélyhelyig, ahonnan azonnal visszatért a rajvonalba. Az ütközetben Caloud magát vakmerőségével és önfeláldozó bajtársiasságával amúgy is kiűntette. A leghevesebb ellenséges tűzben számos sebesültet kötözött be a rajvonalba. (2. oszt. ezüst vitézségi érem.)

A 11. dragonyosrezd állományába tartozó **Malek** Antal és **Zlámál** Vladimir dragonyosok járőrlovaglás közben mocsárba kerültek. Lovaik teljesen besüppedtek és ők maguk is éppen csak hogy megmenekültek. A század felkeresésére most már gyalog indultak neki. Utközben ellenséges lovascsapatra bukkantak. Malek és Zlámál a földre vetették magukat és a tüzelést viszonozták. Huszonkilenc lövést adtak le és 9 ellenséges lovaszt lelőttek. További utjukban súlyos viszonyok között kellett magukat keresztül vágni, míg céljukat végre elérték. Mindketten a 2. osztályu ezüst vitézségi éremmel lettek kiűntetve.)

Koroknai Ferenc 15. huszárezredbeli címzetes őrmester egy alkalommal csatlakozott egy járórhoz, melyet egy százados vezetett. Csakhamar tűzharcba szállott ellenséges lovasság állta utjukat. A járór a tűzharcot felvette. Koroknainak sikerült az ellenséges csapat jobb szárnyát kipuhatolni, mire visszavágtatott a legközelebbi gyalogcsapathoz és egy zászlóalj gyalogságot az ellenség jobb szárnya ellen utbaigazított.

Koroknai kiváló bátorságával és halálmegvetésével egyéb alkalmakkor is többször kiűntette magát. (1. oszt. ezüst vitézségi érem.)

Vasuton elhagyott tárgyak.

A vasutigazgatóság a katonai személyek által a katonai szállományoknál, vagy egyéb vasuti kocsikban talált katonai felszerelési tárgyakat a cs. és kir. t. parancsnokságnál letétbe helyezte. E tárgyak I. emelet 230. sz. ajtó alatt a nap folyamán bármikor megtekinthetők.

A békebontó Anglia.

Köztudattá vált már, hogy Angolország dipomáciája volt — mint Bethman-Holweg, a német kancellár mondotta — a világháború belső oka.

Nem egészen általános azonban az a meggyőződés, hogy a békebontó Nagybritanniában nem nemzeti gyűlölet vagy egyes miniszterek kalandvágya okozta a diplomácia véres kártyakeverését, hanem egyszerűen és röviden: a szükség.

Megszoktuk Nagybritanniát hatalmas, roppant erejű, kimérhetetlen gazdagságu birodalomnak tekinteni. Ugy láttuk a tengerek urát rengeteg hadihajóival az egész világot körülhálózó kereskedelmével, mint egy zsarnokot, aki oly erős, oly hatalmas, hogy megengedheti magának a szeszély, a harag, az ellenszenv luxusát.

Ujságolvasó közönségünk nagy része ma is azt hiszi, hogy egyszerű irigység és Churchill nagyravágyása idézte elő a háborút.

Ez nagy tévedés.

A legutolsó évtizedekben világkereskedelem, gyarmatosítás, honi ipar, népszaporodás és katonai tökéletesedés terén a nagyközönség előtt észrevétlenül olyan eltolódások estek a nemzetek között, a melyek a brit őrjárat nemcsak boszantották és nemcsak irigységet kellettek benne, hanem valóságos rémületbe ejtették.

Nagybritannia semmiféle tekintetben nem az az elsőrangú csillag többé, melynek fényétől azelőtt minden más nemzet fénye elhalványult.

A brit flotta rettentő presztizsét győzelmei szinte még jobban rontják, mint a vereségek, mert a britek a tengeren eddig csak ott győztek, ahol sokszorosan többen voltak és amellet orvul támadtak. Az Emdent is, a falklandi német hajókat is csak a legénység kiszállásakor vagy rakodáskor merték megtámadni.

Nagybritannia tekintélyét roppant gyarmatai is növelték. Azok a gyarmatok, melyeknek területe a szárazföld egy ötödét foglalja le és amelyben az emberiség egy negyedrésze lakik.

Ezek az irponáló számok azonban ma már szintén nem sokat jelentenek. A legnagyobb és legnépesebb gyarmatok autonóm életet élnek, mint Ausztrália, Kanada és a Fokföld, vagy pedig még mindig emészthetetlen, feldolgozatlan tömegek a világbirodalomban, mint India és Egyiptom.

Ujabbán megindult a brit imperializmus azzal a céllal, hogy a birodalom egységesebbé váljon. „Anglia feladata most egyesíteni a szétszórt gyarmatokat és behozni az egészet saját szárnyai alá” mondta egy tekintélyes angol politikus. Joe Chamberlain lángesze minden erejét, élete összes szívós munkásságát erre a célra fordította, de az angol imperialista törekvések végső eredménye az volt, hogy a szomszédos gyarmatok szövetséges államtestekbe tömörültek (Ausztráliai szövetség, Délafrikai szövetség), de ezek az államtestek csak annál erősebben különálló részei a birodalomnak.

Az angol gyarmatoknak egységes világbirodalomná válását derékon törte a vi-

lágháború. Vámbéry Ármin híres orientalista bár szerette Angliát és nagyon jól ismerte a gyarmatok érületét, sokszor hangoztatta, hogy a gyarmatok beolvasása csak akkor lehetséges, ha az anyaország teljes önzetlensége és ideális érdektelensége megbizonyosodik. Most a háboruban Anglia felhasználja minden gyarmatának szívességét, az egész világ minden tarkabarka népét mészárszékre csalja, de saját fiai a szárazföldön futballoznak, a tengeren pedig bölcs óvatossággal kerülik a német hajók közelségét.

Ezekkel az angol viszonyokkal szemben a német hajóhad technikai kiválóságára, bátor, vállalkozó tisztjeire és önfeláldozó legénységére nem kell rámutatnunk, az események élesen bizonyítják itt angol rovására az ellentétet.

Kevésbébbé közismert azonban a német és angol gyarmatosítás különbsége, amely szinte az angolok kárára esik. A németeknek — bár újabbán sokat szereztek — távolról sincsen olyan gazdag, népes és nagy gyarmatbirodalmuk, mint az angoloknak. Sokan voltak ezért nálunk is, akik a németek flottafejlesztő erőlködéseit oktalanoknak tartották. Meg kell azonban két dolgot jegyeznünk: a németeknek különböző gyarmataik vannak: igazi gyarmatbirtokok s kolóniák. A gyarmatbirtokok egészen, föltétlenül, autonómia nélkül az állam kezében vannak, az államnak testrészei. Az angol gyarmatos ausztráliai, kanadai, fokföldi polgár lesz, a német Dél-nyugat-Afrikában is, Kamerunban is a Deutsches Reich polgára és semmi más.

A kolóniák idegen államok vagy idegen gyarmatbirtokok városaiban alakulnak. A világ minden részében találni németet, legtöbbször meglepő számban. New-Yorkban a német felírás majdnem annyi, mint az angol. Tiflisz lakóinak harmada német. Krimia legszebb földjei német kézben vannak. Brazília tengerpartja németekkel van elárasztva. És ahol egy német van, ott van kicsiben az egész németiség. Szorgalmában, takarékoságban, nemzeti érzésben ott van a Deutsches Reich.

Igaz, hogy tulajdonképeni német gyarmat aránylag kevés van, de viszont alig van e földön valamire való hely, ahol német érdek, német őrszem, német konkurrencia ne bántaná, ne fojtogatná az angol érdeket, az angol kereskedelmet, az angol ipart és az angol hatalmat.

Egy nemzet elvesztette majdnem kizárólagos világuraimát, csupán csak azért, mert nálánál szorgalmasabb versenytárs jelent meg a gazdasági világpiacon.

Nagybritanniának van egy rettenetes ellensége, amely legérzékenyebb pontján támadhatja s ez az India felé törekvő Oroszország. E szárazföldi hatalommal India felé Anglia nem vehetné föl a harcot, elsőrangú érdeke tehát, hogy Oroszországot más szárazföldi hatalmak gyengítsék meg. Nagybritanniát szárazföldön Oroszország veszélyezteti, gyarmataiban, kereskedelmében, iparában, a tengeren Németország utasítja lassankint, hangyamunkával a második helyre. Nagybritannia nem a világ ura többé, aki sértett hiúságában megharagszik, nem is irigy zsarnok, aki a kis népek feltörekvését rossz szem-

mel nézi, hanem egy ingadozó, agyaglábú szobor, egy detronizált király, egy két oldalról is fojtogatott ember, aki két ellenségétől úgy akar szabadulni, hogy azok kölcsönösen letörjék egymást.

Nagybritannia már nemcsak az első-géért, hanem a zsebéért, a maga veszélyeztetett zsebéért küzd, ami nála egyet jelent az élettel.

Ellustulása, belső erőtlensége és csunya önzése miatt már a leégés fenyegette a világ legsivárabb kereskedő népét s hogy maga megmeneküljön, felgyújtotta mások házát.

Szentirmay Imre dr.

Katonai tanácsadó.

Kérdés. Mint tanító póttartalékos voltam és mint ilyen vonultam be a mozgósításkor, szeretném most utólag érvényesíteni önkéntesi jogomat, hogy tartalékos tiszt lehessen. Kérdésem az, lehetséges-e ez és hol kell ezt kérvényeznem?

Felelet. Önkéntesség jogának érvényesítésére vonatkozó kérvényét okmányokkal felszerelve, illetékes alosztályának parancsnokságához szolgálati uton terjessze elő és kérje egyben beosztását a tisztképző iskolába. Kérvényének további sorsa a parancsnokság döntésétől függ.

Kérdés. Jelenleg 25 éves vagyok. A legutóbbi népfelkelő bemutató szemlén besoroztattam. Értesültem, hogy január közepe táján be fognak hívni tényleges katonai szolgálatra. Tekintettel arra, hogy igen fontos üzleti ügyeim vannak folyamatban, szeretném kérni felmentésemet, illetve azt, hogy csak február közepe táján kelljen bevonulnom. Kérdésem az, hol kell ezt kérelmezni és van-e reményem, kedvező elintézésre?

Felelet. Jól értesült, mert mint lapunk katonai hirei között is olvashatja, a népfelkelők első négy korosztálya január 16-ára be van hívva. Katonai szolgálatának megkezdésére üzleti okokból semmi esetre sem fog halasztást kapni, mert ezt kizárólag csakis katonai-orvossal igazolt betegség okából engedélyezik.

Kérdés. Hirneves sport-egylet tagja vagyok és mint ilyen tapasztalataimat és a ski-futásban való gyakorlatosságomat a háború céljaira értékesíteni óhajtanám. Megjegyzem, hogy tökéletes, saját ski-felszereléssel rendelkezem és sem a hadsereg, sem a honvédség kötelékébe nem tartozom. Kérdésem az, miután értesültem arról, hogy a honvédelmi miniszter ski-tanfolyamokat szándékozik felállítani és ennél sport-egyletek támogatását szívesen veszi igénybe — hol és mikor kezdődik az oktatás és mily feltételek mellett nyerhetnék ebben alkalmaztatást?

Felelet. Honvéd kerületenként egy-egy tanfolyam állítatik fel, melybe minden gyalogezred pótzászlóalja három altisztet és 30 embert vezényel. A budapesti honvéd kerület tanfolyamát Mária-Zellben alakítja meg, kezdete január elsején a hadsereg vagy honvédség kötelékébe nem tartozó polgári egyéneknek — mint oktatóknak — napi 10

korona tiszteletdíj engedélyeztetett. Ha egy ily oktatói állásra jelentkezni szándékozik, forduljon valamelyik honvéd kerületi parancsnoksághoz.

Tisztjeink.

Csapaaink értékének az orosz csapatok értékével való összehasonlítására remek példát nyújt a magyar 72. számú gyalogezred rohama, melyet az ezred parancsnoka — az ezredtörténetében arany betűkkel megörökítendő Wossala ezredes — vezetése alatt a mesterien, több vonalban egymás fölött fekvő Rudnik melletti orosz sáncok ellen intézett.

Három zászlóalj az egyik, az egész 1. számú orosz gyalogezred a másik részen. Az oroszok 2000 lépésre terjedő, lépcsőzetesen egymás felett fekvő, erdőtől övezett lejtőn elterülő, valóban rettenetes sáncokban, mely sáncok sokozatszerű előtere erődítményeknél szokásos módon — keresztül-kasul szegedő akadályokkal és elszórtan földalatti aknamezőkkel volt ellátva és mindkét szárnya hadállásban elhelyezett tüzéség által volt fedezve — valóságos erőd! A nyitott előter mögött erdő, mely erősítések odavonását elősegíti.

E rettenetes erődítmény síkjainak lábánál a 72. gyalogezred és a 71. gyalogezred trencsényi zászlóalja az ezredes felelősségére és parancsára — mely parancs csak később a harc folyamán nyert Schariczter vezérőrnagy által megerősítést — támadásba megy át. A számszerinti erőviszonyok majdnem egyenlők, de inkább a magyarokra nézve kedvezőtlenebbek. A hadiszámvetés szabályai szerint azonban ily hadállásokat a legjobb esetben csak 3:1 arányban szoktak megtámadni. Wossala ezredes e hallatlan vakmerőségre e háború rendkívüliségei készítettek: hadseregünknek sikereit mindeddig nemcsak a számszerinti óriási orosz túlerő, hanem gyakran háromszor sőt négyszer oly erős tüzéség ellen kellett kivívni, most azonban a tüzéségi erők majdnem egyenlők voltak. Most az egyszer az oroszok „csak” annyiban voltak előnyben hogy hadállásuk erődítmény volt, rohammentes, erődítményes kiképzett előtérrel.

Mig Willerding vezérőrnagy óvatosan az oroszok hadállását átkarolni igyekezett, addig a szintén pozsonyi legénységből álló ágyúezred egyes ütegei a támadást oldaltüzzel ideális módon készítették elő és az orosz ütegeknek a mi ütegeink (a 14. ágyúezred csak 3 ütege) ellen ugyan csak kellett magukat védniök, úgy hogy a magyaroknak feltartóztathatatlán erélyvel előre vitt támadását nem nagyon bírták ellensúlyozni. Helyettük a gépfegyverek záporosó módjára szórták golyóikat a támadó csapatokra, Wossala ezredes oldala mellől a segédtisztet elsodorva. Saját gépfegyvereink ily hadállással szemben tehetetlenek voltak, azonban a magyarok — kiknek a drótakadályok eltávolítása több munkát adott, mint a tüzelés — amennyire lehetséges volt, fedezték magukat, úgy hogy ennek a hősi ezrednek — az ügyes vezetés folytán is — aránylag csekély veszteségei voltak. Azonban nemcsak

a tüzelés okozta veszély vette az ezredet minden oldalról körül, hanem a csapatok között itt is, ott is dörgés és lángoktól kísértve megnyílt a föld és az érintésre robbanó villamos röpitőaknákkal együtt hatalmas kupokban repültek a földdel vegyes kövek a levegőbe. Akik ily robbanást fülétek, hátbőröndjüket — jobbra, balra és előlről is robbanástól fenyegetve — fejük fölé tartották, mert a robbanás után néhány pillanatra mindent szétzúzós közép omlott alá néhány száz méter magasból. Tapasztalatlan csapatokra ily röpitőaknáknak elkábitó hatásuk van. A 72-ek azonban e rettenetes benyomást tevő földrobbanások által okozott aránylag csekély veszteségről ki voltak oktatva és az oroszok által feljük vetett ekrazitbombák hajjítótávolságáig feltartóztathatatlán nyomultak előre. De még ez se használt! A magyarok megrohanták az erődítményeket, még mielőtt az oroszok azokat kiüríthették volna és 700 orosz — az orosz ezred majdnem egyötöd részét — foglyul ejtették, ami legjobb bizonyítja, hogy az oroszok az átkarolás és a tüzéség tüze által még éppen nem voltak megrendítve és állásaik elhagyására kényszerítve, hanem hogy a magyaroknak Wossala ezredes által kitünően vezetett, jól fedezett és aránylag csekély veszteséggel véghezvitt támadása az oroszokat teljesen meglepte!

Német-magyar barátság.

Hat éve immár, hogy a német nyelvbeli ismereteim gyarapítása céljából három hónapot töltöttem Berlinben.

Mennyivel más viszonyok voltak akkor, mint ma. Akkor németek, belgák, kínaiak és japánok társaságában jártam sorra a német főváros utcáit. E nemzetek fiai a legjobb egyetértésben majdnem mindenkor és mindenütt testületileg mutatkoztak. Gondolni sem mertünk volna akkor egy közelgő világháborúra, mely részben széljélválaszt, részben a legszorosabb baráti viszonyba fűz össze bennünket!

Alkalmam volt német barátaim szíveségéből bepillantást szerezni a német diákéletbe is és tapasztalnom azt az igaz baráti összetartást, amely ott honol.

A mi egyetemi fiatalságunkkal ellentétben a németek már tanulmányaik elvégzése közben szorosan tömörülnek egymáshoz és az u. n. „Studentenkorps”-okban, „Bruderschaft”-okban egyesülnek, mint egy nagy család tagjai.

Hogy ez mennyire fejleszti a bajtársi érzést, mennyire növeli az összetartást, az kizár minden kétséget.

Résztvettem több „Studentenkorps-abend”-on, melyet ahhoz tudnék hasonlítani, midőn a mi tisztikarunk egy kedélyes, bajtársias összejövetelt rendez a tisztiek között.

Vacsora után előkerültek az énekeskönyvek, az elnök egy rézüstön tett hangadás után bemondja a dal címét és a jelen voltak karban éneklék a barátságról, hon szeretetről zengő dalokat.

Örömmel láttuk a németeknek e szép összetartását és boldoggá tett az a tény, hogy különösen a magyar volt mindenkor

szívesen látott vendég. Megismertettük velünk életüket és így tudjuk közelebről is, hogy milyenek azok a tiszték, milyen szintiszta, egyenes jelleműek azok, ismerjük, hogy miképen állják meg helyüket a harctéren azok a bajtársak, akikkel még békés viszonyok mellett kötöttünk szoros barátságot.

A kínaiak és japánok figyelemmel kísérték minden mozdulatunkat és a „sárgák“ közül főképpen Wang Hung Ming ur, a nankingi alkirály öccse iparkodott a magyar-német tisztekkel jó viszonyban maradni Zárkózottságuk azonban igazbaráti érzelmet sohasem tudott felébreszteni bennünk. Egészen más érzelmek fejlődtek ki a magyar és német tiszték között. Mintha már akkor éreztük volna, hogy szoros barátságunk szükségességét a közel jövő fogja bebizonyítani; midőn e két nemzetnek karöltve kell dolgoznia, hogy tömeges ellenségünkkel sikerrel, győzelmesen megbirkózhassunk!

A német tisztokról általában azt a hírt terjesztik, hogy gögősek, önmagukkal elteltek és nem szeretnek barátkozni azokkal, akik nem „Reichsdeutsch“-ek. Ennek éppen az ellenkezőjéről volt alkalmam meggyőződni és örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy a német tiszteket helyes világitásban tüntessem fel.

Többek között az a tiszt, kit hat évvel ezelőtt egy honvéd tiszt barátom révén ismertem meg, mindenkor előkelő, udvarias, megnyerő modorával tünt ki. Elkísért mindenhol. Együtt jártuk a berlini muzeumokat, tárlatokat és szeretetreméltó kalauzolásával nagyban segítségemre volt.

Midőn öt Kielbe helyezték át és egy alkalommal arról értesíttem, hogy Hamburg megtekintése után Németország főhadikikötőjét is szándékom körülhajtani, feleségével együtt Hamburgig utazott elém. Kellemes volt az a meglepetés, mikor a hamburgi vasúti állomáson kedves ismerőseimet pillantottam meg; akik csak azért jöttek el, hogy Hamburgban is kalauzolhassanak. Körülhajtuk a 42 km. hosszú világhírű kikötő rakodópartjait; bejártuk az Alt Jungfernstieg, Binnen- és Aussen Alster környékét; gyönyörködtünk a blankenese-i magaslatról az élénk társulási panorámában; megnéztük az altonai páratlan Stellingen-féle állatkertet és egyéb sok nevezetességet.

Majd midőn Kielbe is eljutottam, sikerült nemcsak néhány német hadihajóra kerülnöm, valamint a kikötőt körülhajtva a híres „Germania Werft“-et és az erődítményeket is megtekintenem, hanem még a kieliegyetemen több tudós előadását is hallgatnom.

Ime, egy kis visszapillantás a múltba; bizonyítékul annak, hogy mennyire tévednek azok, akik a német tisztikart nem olyannak tüntetik fel, mint amilyenek ők a valóságban. A kedvezőtlen hírek terjesztőinek önmagukban kell keresniök a hibát, mert lehetetlen azt elképzelni, hogy különösebb ok nélkül barátságtalanok, tartózkodók legyenek a németek azokkal szemben, kikkel már évtizedek óta szövetségi hűségben állanak.

Noha a távolság már évek óta választ el németországi barátomtól, azért egymásról

nemhogy megfélemedeztünk volna, hanem gyakori levelezésünkkel csak fokozódott baráti vonzalmunk. Kölcsönösen küldözgetjük egymásnak a csapataink harctéri életét megörökítő képeket. Azokból láthattuk, hogy egyforma a sorsunk; egyformán előkészülve várjuk azt a pillanatot, midőn a király, illetve császár és haza a harctérre szólítanak bennünket.

Kitört a nagy világháború; azt hihettük, hogy a harcterek bizonytalansága örökre elszakítja a barátot a baráttól. — A felebarátnak vélt japánit el is szakította. Csingtau bombázását és elfoglalását a németek és a „Kaiserin Elisabeth“ elvesztését a monarchia sohasem fogják elfelejteni. De e közös kárunk és együttes szent küzdelmünk az igazságért csak fokozta vonzalmunkat a némethez!

A háború zajában is, hogy mily gyakran gondoltunk német barátommal egymásra, bizonyítják azok a tábori levelezőlapok, melyek Franciaország területén, a német táborból az Aisne folyó partjain íródtak hozzám. — talán éppen akkor, midőn a kiváló német tüzérség a gyalogsággal együtt oly nagy bravúrral erőszakolta ki a folyón való átkelést. — hogy onnan küldjön testvéri üdvözlöt a német a magyarnak.

Lendvay Károly főhadnagy.

Szerkesztői és kiadóhivatali üzenetek.

Dr. K y József, Budapest. Atzél Elemér dr. segédorvosról mindaddig nem érdeklődhetünk, míg pontos hadrendi besorolását velünk nem közli. — *Többeknek.* Örvendünk, hogy karácsonyi számunk olvasóink tetszését megnyerte. Hálásan köszönjük a szíves gratulációkat.

Felelős szerkesztő:

Dr. SIMON ELEMÉR országgy. képviselő.

A lapot a „Külügy—Hadügy“ lapvállalat r-t. adja ki.

Merkantil-nyomda (Havas és Lehner) VIII.,
Német-utca 27.

A napokban megjelent:

HANTOS ELEMÉR

orsz. képv.

A monarchia pénzügyi harc- készültsége, mozgósítása és hadviselése

c. munkája, amelyet a Magyar Tudományos Akadémia idei nagygyűlése a Lévay díjjal jutalmazott.

A jelenlegi viszonyok között alig képzelhető munka, amely nagyobb érdeklődésre tarthat számot, mint Hantos műve, amely a katonai mozgósítás és hadviselés összes gazdasági és pénzügyi kísérő jelenségeit tárgyalja és kimutatja, hogy a monarchia nemcsak katonailag, hanem pénzügyileg is teljesen felkészülve néz elébe a háborús bonyodalmaknak.

◆◆◆ Ara 3 korona. ◆◆◆

MARTON ALAJOS

CS. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLITO

BUDAPEST IV, VÁCI-UTCA 12.

Bördisműárak és műipari cikkek raktára.

**Nagy választék különféle sportversenyek-, díjlovaglások- és díjlövészetekre
alkalmas tiszteletdíjakban.**

Elsőrendű uttbőröndök, berendezett s üres utitáskák.

Toilette-necessairek.

Legaktuálisabb könyv

Bodó János honvédfőhadnagy:

„NEMZETKÖZI JOGOK A HÁBORUBAN“

melyből részletesen tájékozódhatik mindenki a háboru törvényeiről és szokásairól.

Ára 2 korona.

Megrendelhető lapunk kiadóhivatalában.

Poloskairtást

jótállással. Padló beecsz-
tést, acélforgácsolást, festést,
mázolást, tapétózást olcsón vállal

Fuchs Budapest, Szondy-u. 37.

Telefon 102-36.

Tiszteknek 10 százalék engedmény.

A PÓTTARTALEKOSI SZOLGÁLAT ELNYERÉSE ÉS NŐSÜLÉSI ÜGYEK

Irta **Dr. Sajgó Jenő** nyug. főhadnagy.

Ára 1 korona 40 fillér.

Kapható a kiadóhivatalban.

Telefonszám: József 36-46.

Szenes László

festék, kence, máz, kefe és
háztartási áruk gyári raktára

Budapest, VIII. kerület
József-körút 72. szám.

EGYÉVI ÖNKÉNTES SZOLGÁLAT.

Irta **Dr. Sajgó Jenő** nyug. főhadnagy

Ára 1 korona 60 fillér.

Kapható a kiadóhivatalban.

Misoga Sándor

cs. és kir. udvari szállító

katonai szabó

Budapest IV.,

Váci-utca 36. Klotild-palota.

•• Telefonszám: 916. ••

HUNGÁRIA BANK R.-T.

BUDAPEST, IV. KER., KORONAHERCEG-UTCA 18.

Igazgatóság: Gróf Sztáray Sándor elnök, gróf Cagninacci Hyacinthe alelnök, báró Gerliczy Ferenc alelnök, gróf Zichy Géza Lipót alelnök, gróf Apponyi Gyula, Beniczky Ödön, gróf Cagninacci Pál, gróf Erdődy Sándor, báró Wulf de Flotow, báró Hatvany Károly, dr. Lippmann Frigyes, Mannberger Nothomb Albert, dr. Pekár Imre, gróf Choiseul-Praslin Gabriel, báró Prónay Szilveszter Gábor, Schleifer Bretislaw, gróf Seher-Thoss Béla. *Ugyvezető igazgatók:* dr. Aczél János, Walder Béla. *Céggvezetők:* Horvátovics Ferenc, Lakatos Oszkár.

Bankosztály. Gabonaosztály. Műszaki osztály.
♦♦ **Mezőgazdasági osztály. Vasuti osztály.** ♦♦

Fogak és fogsorok

aranykoronák, aranyhidak, teljes szájpadlás nélkül, melveket nem kell és nem lehet a szájból kivenni, rágás-
r, beszédre azonnal használhatók. 24 órán belül elkészülnek. Vidékiek megvárhatják. Teljes 10 évi írásbeli iótállás. Igen mérsékelt árak. Foghuzás, gyökérhuzás, fogtömések (plombák), beteg fogak gyögvitása stb. Tömések aranyból, platinából, porcellánból stb.

Barna I. fogorvosi és technikai rendelő-inté-
zete Budapest, Erzsébet-körút 54. fsz.

A Külügy-Hadügy

eddig megjelent összes számait

4 korona

előzetes beküldése ellenében bér-
mentve küldi meg

Biblioteca Centrală
Regională

a kiadóhivatal.